

ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ನಿರ್ವಹಣೆ
ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ

CIFRI

2018

ಪ್ರಕಟಣೆ :

Dr. ಬಿ.ಕೆ. ದಾಸ್ ನಿರ್ದೇಶಕರು

ಭಾರತೀಯ
ICAR

ಭಾ.ಕೃ.ಅ.ಪ- ಕೇಂದ್ರೀಯ ಒಳನಾಡು ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ
ಬ್ಯಾರಕ್‌ಪುರ ಕೋಲ್ಕತ್ತ - 700 120.

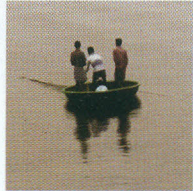
ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗವಕಾಶ

ಜಲಾಶಯಗಳು ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ನಿರ್ಮಿತ ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಾಗಿದ್ದು, ಜಲಾಶಯಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಅಂದರೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಕೃಷಿ, ಜಾನುವಾರು, ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಮತ್ತಿತರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತೆರೆದ ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು. ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯು ಸಹ ಮತ್ತೊಂದು ಲಾಭದಾಯಕ ಉದ್ಯಮ.

ದೇಶದ ಜಲಾಶಯಗಳು ಅಧಿಕ ಮೀನು ಇಳುವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದರು ಸರಾಸರಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಮೀನಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಜಲಾಶಯಗಳ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆ. ಜಲಾಶಯಗಳ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮೂಲಕ ಮೀನು ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು, ಇದರಿಂದ ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರ, ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ, ಆದಾಯ ಹಾಗೂ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ಒದಗಿಸಲು ಸದಾವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಯೋಜನೆಗಳಾದ ಸಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಮ ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನು ಮರಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವಿಕೆ, ದೊಡ್ಡಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಮೀನು ತಳಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಮಧ್ಯಮ ಹಾಗೂ ದೊಡ್ಡಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಮರಿಗಳನ್ನು ಬೆರಳುದ್ದದ ಮರಿಗಳ ಹಂತಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಮೇಜು ಗಾತ್ರದ (Table Size) ಹಂತಕ್ಕೆ ಸಾಕಣೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಾದ ಇ-ಡಾಸ್ (eDAS) ಹಾಗೂ ಅಹೋಸ್ಟಿಕ್ಸ್ (Hydroseoustics) ಮೀನು ಎಣಿಕೆ ಹಾಗೂ ಸಾಂದ್ರತೆ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವ ಸಾಧನಗಳು ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗುತ್ತವೆ.

ಮೀನುಮರಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದು

◆ ಮೀನುಮರಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿರುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಆಹಾರ ತಿಂದು ಬೆಳೆಯಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೀನು ಕೊಯಿಲು ಮಾಡುವುದು

ಮೀನುಮರಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವಿಕೆಯು ಸೂಕ್ತ ಪ್ರಮಾಣ, ಸೂಕ್ತ ಜಾತಿ, ಸೂಕ್ತ ಗಾತ್ರ, ಸರಿಯಾದ ಅನುಪಾತ, ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಸಮಯ ಹಾಗೂ ಯಾವ ಗಾತ್ರದ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುತ್ತೇವೆ ಇವುಗಳು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ

◆ ಅಧಿಕ ಅವಧಿಯ ವರೆಗೆ ನೀರಿರುವ ಚಿಕ್ಕ ಜಲಾಶಯಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ಜಲಾಶಯಗಳು.

- ◆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆಯ ನೂತನ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತವೆ.
  - * ಮೀನುಮರಿ ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ತಳಿ
  - * ಮೀನುಮರಿ ಸೂಕ್ತ ಸಾಂದ್ರತೆ, ಸೂಕ್ತ ಗಾತ್ರ, ಮೀನಿನ ಶಿಕಾರಿ ಹಾಗೂ ದೋಣಿಗಳ ಸಾಂದ್ರತೆ.
  - * ನೀರಿನ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ ಮೀನು ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು.

ಮೀನುತಳಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವಿಕೆ

- ◆ ದೊಡ್ಡ ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಮಧ್ಯಮ ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಳು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡದಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ತಳಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವಿಕೆ
- ◆ ಈ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಮೀನುಮರಿ ಬಿತ್ತನೆ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಆಹಾರ ಸೇವಿಸಿ ಬೆಳೆದು, ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಆಗುವುದರಿಂದ ಮೀನಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ಗಾತ್ರ ತಲುಪಿದಾಗ ಮೀನು ಶಿಕಾರಿ ಮಾಡುವುದು.
- ◆ ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕ ಮೀನು ಬಿತ್ತನೆ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ತ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಅನುವುಮಾಡಿಕೊಡುವುದರಿಂದ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ

- ◆ ಬಲೆಯ ಕಣ್ಣಿನ ಅಳತೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಶಿಕಾರಿ ರಜೆ, ಮೀನುವಾಸಸ್ಥಳಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದು (ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ತ ತಳಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಹಾಯಕ) ಮೀನು ತಳಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವಿಕೆ ವಿವಿಧ ವಿಧಾನಗಳು

ಮೀನು ಜಾತಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವಿಕೆ

- ◆ ಮಾಹಿತಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪೂರಕ ಮೀನಿನ ತಳಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ತವಾದ ಮೀನಿನ ಜಾತಿ ಬಿತ್ತುವುದರಿಂದ ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನು ಉತ್ಪಾದನೆ ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಬಹುದು
- ◆ ಮೀನು ಮರಿಗಳ ಲಭ್ಯತೆ, ಆಹಾರದ ಸಂಪನ್ಮೂಲ, ಆಹಾರ ತಿನ್ನುವ ಪದ್ಧತಿ, ಮೀನು ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವೇಗ ಹಾಗೂ ಮೀನಿನ ಬೇಡಿಕೆಯಾದರಿಸಿ ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಳ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವುದು

- ◆ ಭಾರತದ ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಗೆಂಡೆ ಮೀನುಗಳನ್ನು (IMCs) ಬಿತ್ತಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕಾಗೆಮೀನು (*L calbasu*), ಲೇಬಿಯೋ ಬಾಟಾ (*L bata*), ಬಿಳಿಗೇಂಡೆ (*C cirrhosa*), ಬಿಳಿಮೀನು (*Tor spp*), ಕರಿಮೀನು (*Etrophus suratensis*), ಮೀನಿನ ತಳಿಗಳು ಸೂಕ್ತ.
- ◆ ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ಮೃದ್ವಂಗಿಗಳಿದ್ದರೆ ಪಂಗಸ್ (*Pangasius pangasius*) ಹಾಗೂ ಜಲ ಸಸ್ಯಗಳು ಯತೇಚ್ಛವಾಗಿದ್ದರೆ ಪಲ್ಲಲಸ್ (*Hypselobarbes pulchellus*) ಮೀನುಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತುವುದು.
- ◆ ಆಳವಿನ ಆಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಮೀನು ತಳಿಗಳಾದ ಲೇಬಿಯೋ ಕೋಂಟಿಯಸ್ (*Labeo kontius*), ಕರ್ನಾಟಕ ಗೆಂಡೆ (*Barbodes carnaticus*), ಡುಬಿಯಸ್ ಮೀನು (*Gonoproktopterus dubius*), ಕೊಳಸ (*G. kolus*) and ಬಿಳಿಮೀನು (*Tor khudree*) ಮೀನು ತಳಿಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆ.

ಪಂಜರಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನು ಸಾಕಣೆ (Cage culture)

- ◆ ಪಂಜರವು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಆಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಪಾರ್ಶ್ವ ಗಳು ಬಲೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಪಂಜರ ಮೀನು ಸಾಕಣೆಯು ಒಂದು ಮಾದರಿಯ ಮೀನು ಸಾಕಣೆ ಕ್ರಮವಾಗಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಮರಿಗಳನ್ನು ಬೆರಳುದ್ದದ ಮರಿಗಳ (Fry to fingerlings) ಹಂತಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಮೇಜುಗಾತ್ರದ (Table Size) ಹಂತಕ್ಕೆ ಸಾಕಣೆ ಮಾಡಲು ಪಂಜರಗಳು ಉಪಯುಕ್ತ.
- ◆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಖಾಸಗಿ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಮೂಲಕ ಪಂಜರ ಮೀನು ಕೃಷಿಯನ್ನು ದೊಡ್ಡಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಡಿಮೆ ಮೀನು ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು.
- ◆ ದೇಶದ ಹಲವೆಡೆ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಒಳನಾಡು ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಪಂಜರಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನು ಮರಿ ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವುದು ಲಾಭದಾಯಕ ಹಾಗೂ ಇದರಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಮೀನು ಮರಿಗಳ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಬಹುದು.
- ◆ ಅದೇ ರೀತಿ ಅಧಿಕ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಮೇಜು ಗಾತ್ರದ ಮೀನು ಸಾಕಣೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಉದ್ಯೋಗವಕಾಶ ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ದೊಡ್ಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನು ಪರಿ ಸಾಕಣೆ : (Pen culture)

- ◆ ಮೊರು ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಬೇಲಿ ರಚನೆ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಪಾರ್ಶ್ವಕ್ಕೆ ಕಿರಿಯ ದಂಡೆಯನ್ನೇ ಗೋಡೆಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಈ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಬೇಲಿಯನ್ನು ನೀರಿನ ಅಂಚಿಗೆ (ಗರಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟ) ಸೇರದಂತೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬೇಕು.
- ◆ ಮಿಶ್ರ ಮೀನು ತಳಿಗಳ ಮೀನು ಸಾಕಣೆ ದೊಡ್ಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಗೆ ಮಾಡಲು ಉಪಯುಕ್ತ.
- ◆ ಬೆರಳುದ್ದದ ಗಾತ್ರದ ಮರಿಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಿ ಮೀನು ಸಾಕಣೆ ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತ ದೊಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಜಾಗವು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗದಂತೆ ತಡೆಯಬಹುದು.
- ◆ ದೊಡ್ಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನು ಸಾಕಣೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮೀನುಗಳು ನೀರಿನ ಎಲ್ಲಾ ಪದರಗಳ ಆಹಾರ ಸೇವಿಸಿ ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ಅಧಿಕ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಾದ ಅಕೋಸ್ಟಿಕ್ ಬಳಸಿ ಮೀನಿನ ಸಾಂದ್ರತೆ ಹಾಗೂ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡುವಿಕೆ :

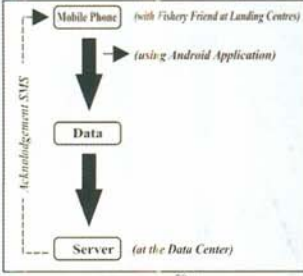
- ◆ ಅಕೋಸ್ಟಿಕ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನೀರಿನೊಳಗಡೆ ಧ್ವನಿವರ್ಧಕಗಳಾದರಿಸಿ ಮೀನುಗಳ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವಿಕೆ, ಮೀನುಗಳ ಎಣಿಕೆ, ಮೀನುಗಳ ವಿತರಣೆ ಮತ್ತು ಹಾಗೂ ಇತರ ಸಿಹಿನೀರು, ಸಮುದ್ರ ಜೀವರಾಶಿಗಳ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ವಾಸಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಅಂದಾಜಿಸಬಹುದು.
- ◆ ಅಕೋಸ್ಟಿಕ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆದರಿಸಿ ಮೀನಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಂದಾಜು ಮಾಡುವುದು ಅತಿ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ.
- ◆ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಕೋಸ್ಟಿಕ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬೆಳೆಸಿ ಮೀನಿನ ಸಂಖ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಅಕರೇರುಕ(ಬೆನ್ನುಮೂಳೆ ಇಲ್ಲದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ) ಸಂಖ್ಯೆ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಮತ್ತು ಶಿಕಾರಿಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ◆ ನೀರಿನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ, ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ವಿಹರಿಸುವ ಜಲಜೀವರಾಶಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸಮೃದ್ಧಿ, ವಾಸಸ್ಥಳಗಳು (Habitat), ಪರಭಕ್ಷಕ (Prepredotor)- ಪ್ರೇ (Prey), ಸಂಭಂದಗಳು ಹಾಗೂ ಆಹಾರ ಸರಪಳಿ ಚಲನಗಳ (ಡೈನಾಮಿಕ್ಸ್) ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅಕೋಸ್ಟಿಕ್ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಡೇಟಾ ಅಕ್ವಿಷಿಷನ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ (eDAS)

◆ ಒಳನಾಡು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮೀನು ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿದೆ ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾ ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಭೂ ಪ್ರದೇಶ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಪಸರಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ತಲುಪಲಾಗದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿರುವಿಕೆ.

◆ ಮೊಬೈಲ್ (Mobile) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಸಿ ಮೀನು ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ದೇಶದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದು.

◆ ಮೊಬೈಲ್ (Mobile) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಳವಡಿಕೆಯಿಂದ ಅಧಿಕೃತ ಮೀನು ಉತ್ಪಾದನಾ ಮಾಹಿತಿ ಕಲೆಹಾಕಬಹುದು.

◆ ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಮೊಬೈಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಸಲು ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯೋಗವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು.

ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿ ಅನುಸಂಧಾನ ಪರಿಷತ್ (ICAR) ಕೇಂದ್ರೀಯ ಒಳನಾಡು ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ (CIFRI) ಒಳನಾಡು ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು ಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು ವಿವಿಧ ನಿರ್ವಹಣಾ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿ ಜಲಾಶಯಗಳ ಸಮರ್ಥನೀಯ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಗೆ ನೆರವಾಗಿದೆ.

ಸಂಪಾದಕರು :

ವಿ.ಎಲ್. ರಮ್ಯಾ ಜೇಸ್ವಾ ಪಿ.ಕೆ.
 ಎಂ. ಕಾರ್ತಿಕೇಯನ್, ಪ್ರೀತಾ ಪಣಿಕ್ಕರ್,
 ಎಂ. ಫಿರೋಜ್ ಖಾನ್, ಅಜೋಯ್ ಸಾಹ,
 ಸಿಬಿನ ಮೋಲ್ ಎಸ್., ವಿಜಯ್ ಕುಮಾರ್ ಎಂ.ಇ.

ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ

ಭಾ.ಕೃ.ಆ.ಪ- ಕೇಂದ್ರೀಯ ಒಳನಾಡು ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ
 ಹೆಸರಘಟ್ಟ ಕೆರೆ ಅಂಚೆ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 089
 ಟೆಲಿಫಾಕ್ಸ್ : 080-28479889.